

KAKO SPRIJEČITI POŽAR

I ŠTA RADITI U SLUČAJU POŽARA



Finansira
Evropska unija



IPA PROGRAM PREGOVRANJE SARADNJE
BOŠNA I HERCEGOVINA - CRNA GORA



Kofinansira
Ministarstvo javne uprave Crne Gore



ZAŠTITA OD POŽARA

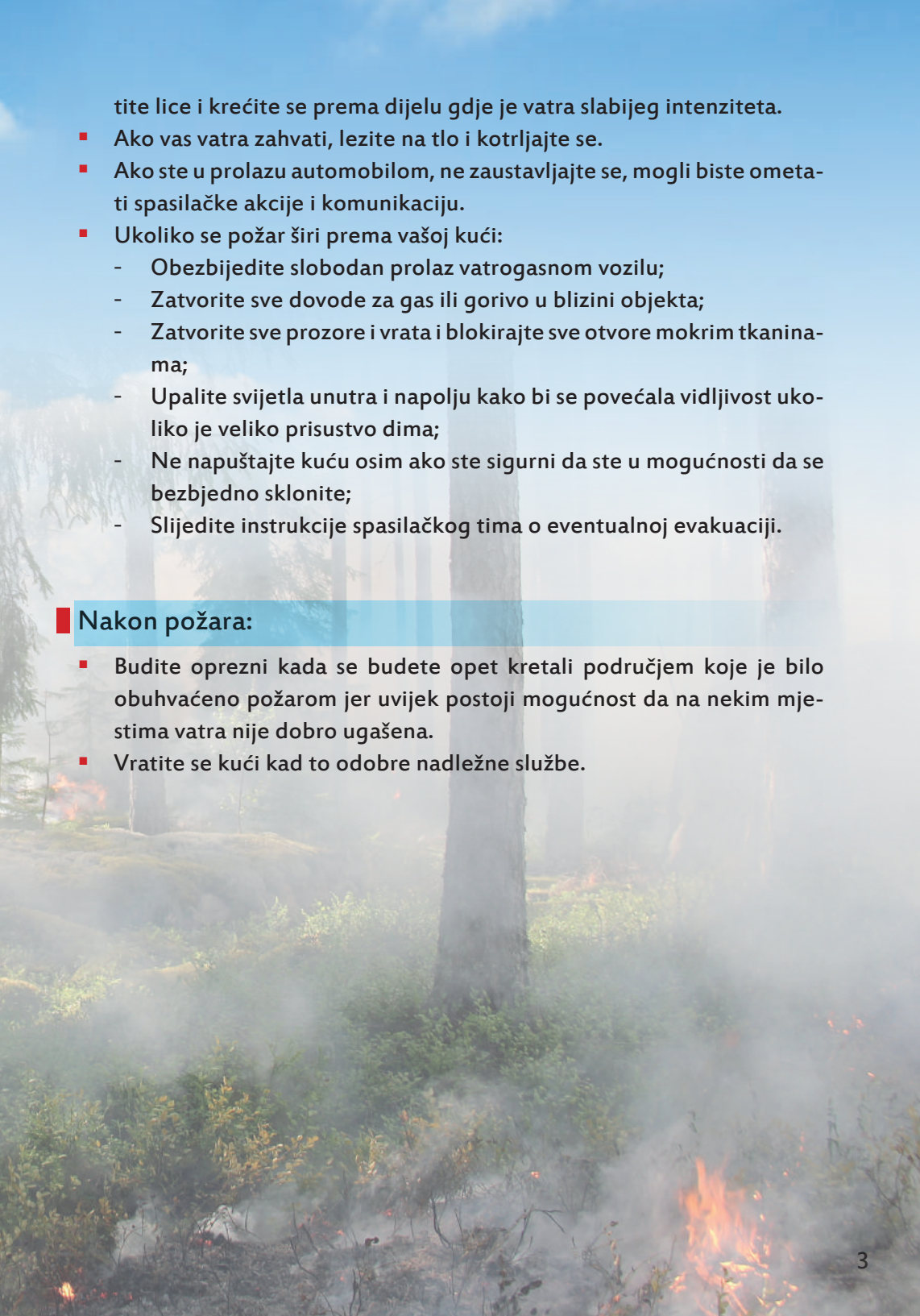
Požari su najčešća nepogoda u Crnoj Gori, koja se na našim prostorima naročito javlja u ljetnjim mjesecima, i koja predstavlja veliku opasnost po živote i zdravlje ljudi, životnu sredinu, materijalna i kulturna dobra. Najčešći uzroci nastanka požara su: otvoreni plamen, užareni predmeti, eksplozija, električna struja, statički elektricitet, grom i munja, kao i toplota izazvana trenjem, pritiskom, udarom i slično. Statistika pokazuje da je ljudski faktor najčešći uzrok požara i zbog toga je veoma bitno znati šta možemo da uradimo kako bismo spriječili njihov nastanak i umanjili posljedice koje prouzrokuju.

Kako biste spriječili požare na otvorenom, slijedi nekoliko koraka koje možete preduzeti:

- Ne bacajte cigarete ili bilo koji drugi zapaljivi predmet na otvorenom, a opuške od cigareta uvijek ugasite. Ne bacajte smeće, zapaljive materijale i zapaljene predmete na slobodne parcele, livade ili pored puteva zbog mogućnosti samozapaljenja.
- Ne spaljujte travu, nisko rastinje, granje i smeće.
- Ne palite roštilj na otvorenom prostoru u blizini šuma ili u blizini suve trave ili grana; uvjerite se da je vatra u potpunosti ugašena prije nego što napustite izletišta.
- Poštujte naredbe nadležnih organa u vezi sa zabranom loženja vatre na otvorenom prostoru u periodu pojačane požarne opasnosti.

Tokom požara:

- Udaljite se od vatre u smjeru suprotnom od smjera kretanja dima.
- Dišite kroz nos prekrivajući se mokrom krpom.
- Potražite područje bez vegetacije i tu se sklonite.
- Ne pokušavajte da preskočite plamen a da ne znate šta je iza, možete ostati zarobljeni vatrom.
- Ako nema drugog izlaza i okruženi ste vatrom, nakvasite odjeću, zašti-



tite lice i krećite se prema dijelu gdje je vatra slabijeg intenziteta.

- Ako vas vatra zahvati, ležite na tlo i kotrljajte se.
- Ako ste u prolazu automobilom, ne zaustavljajte se, mogli biste ometati spasilačke akcije i komunikaciju.
- Ukoliko se požar širi prema vašoj kući:
 - Obezbijedite slobodan prolaz vatrogasnom vozilu;
 - Zatvorite sve dovode za gas ili gorivo u blizini objekta;
 - Zatvorite sve prozore i vrata i blokirajte sve otvore mokrim tkaninama;
 - Upalite svijetla unutra i napolju kako bi se povećala vidljivost ukoliko je veliko prisustvo dima;
 - Ne napuštajte kuću osim ako ste sigurni da ste u mogućnosti da se bezbjedno sklonite;
 - Slijedite instrukcije spasilačkog tima o eventualnoj evakuaciji.

■ Nakon požara:

- Budite oprezni kada se budete opet kretali područjem koje je bilo obuhvaćeno požarom jer uvijek postoji mogućnost da na nekim mjestima vatra nije dobro ugašena.
- Vratite se kući kad to odobre nadležne službe.

Kada su u pitanju požari u domaćinstvima, evo nekoliko savjeta čijom primjenom možete smanjiti rizik od njihovog izbijanja ili smanjiti njihove posljedice:

- Budite u kuhinji kada pržite, pečete ili kuvate. Ako nakratko napustite kuhinju, isključite uređaj. Nikada ne koristite šporet ili rernu za grijanje kuće. U slučaju prekida napajanja objekta uvijek provjerite da li su električni aparati izgašeni.
- Šibice i upaljače čuvajte van pogleda i dohvata djece, po mogućnosti u zaključanom ormariću. Nikada ne ostavljajte djecu bez nadzora u blizini peći ili svijeća, čak ni na kratko.
- Redovno provjeravajte elektroinstalacije, grejna tijela i sisteme.
- Nemojte koristiti grejna tijela na gas ili sa otvorenim plamenom (kamine) u prostorijama koje imaju slabu ventilaciju.
- Spavajte sa zatvorenim sobnim vratima.
- Održavajte svoje dvorište čistim i uklonite suhu travu, grančice i smeće.
- Ne držite gorivo i druge zapaljive materije uz kuću.
- Iz podruma, garaža, tavana i sl. uklonite sve zapaljive stvari, poput starih časopisa, kutija od farbi, razređivača, kao i starog namještaja, garderobe itd.



- Obezbijedite stalnu prohodnost protivpožarnih puteva, naročito u visokim stambenim objektima i upoznajte sve članove domaćinstva sa njima.
- Obezbijedite česme sa dotokom vode i crijevo za vodu dovoljne dužine da pokrije oblast koju želite da zaštitite, kao i rezervoare za vodu sa ručnom pumpom.
- Obezbijedite odgovarajuće protivpožarne aparate i redovno ih servisirajte. Obratite se lokalnoj službi zaštite i spašavanja za informacije o obuci za pravilno korišćenje i održavanje protivpožarnih aparata.
- Naučite djecu kako da pozovu nadležne službe ukoliko su sami kod kuće i kako da se zaštite dok pomoć ne stigne.
- Instalirajte dimne alarme i održavajte ih funkcionalnim.

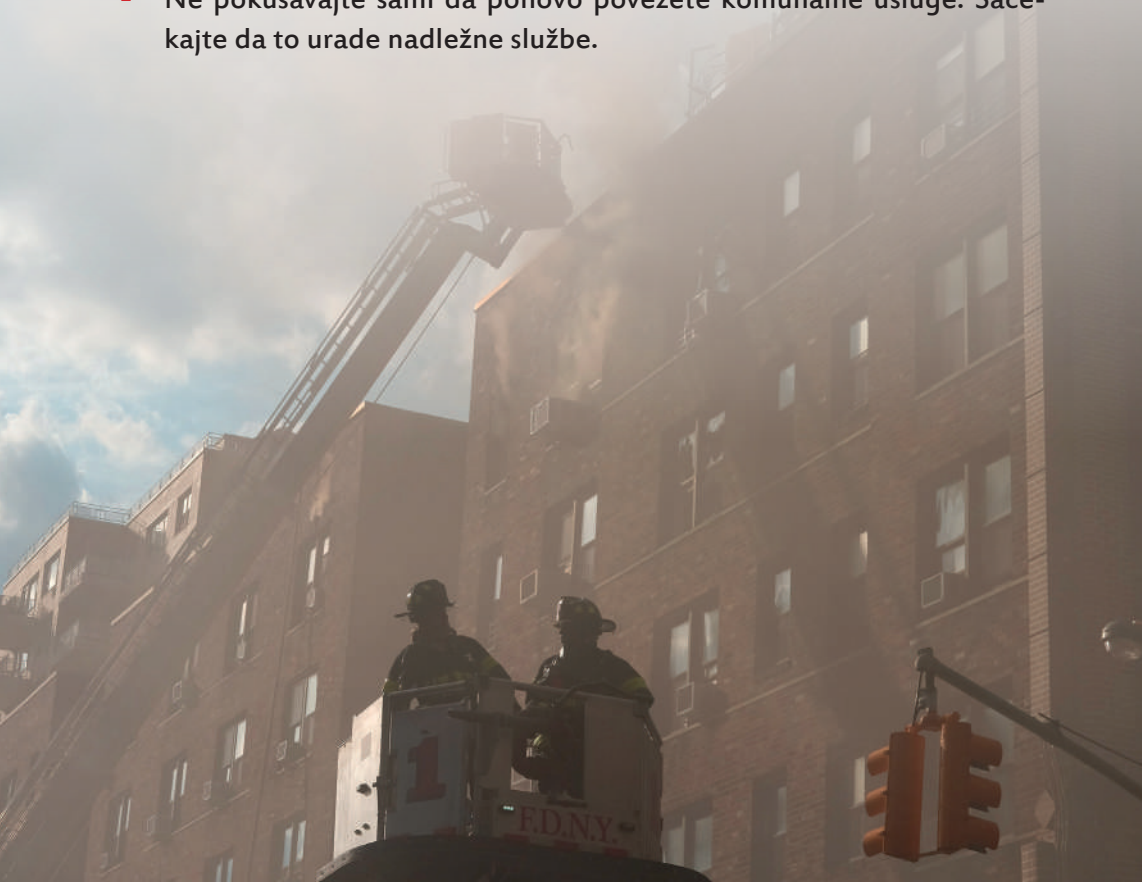
Tokom požara:

- Savijte se ili puzite ispod dima do izlaza, gusti dim i isparenja nakupljaju se prvo na plafonu.
- Ako vam se odjeća zapali, zaustavite se, spustite na zemlju, pokrijte lice rukama i kotrljajte se dok plamen sa odjeće ne nestane. Ukoliko je nekome drugom potrebna pomoć da ugasi vatru sa odjeće, probajte pokrivačem ili peškirom. Koristite hladnu vodu za tretiranje opekotina. Pokrijte opekotine čistom i suvom krpom. Čim budete u mogućnosti potražite medicinsku pomoć.
- Ukoliko je požar zahvatio samo jednu od prostorija vašeg stana, zatvorite vrata te prostorije i isključite električnu energiju. Pozovite vatrogasce i evakuišite ukućane, a ako je požar manjeg obima, pokušajte gašenje, uvijek vodeći računa o ličnoj sigurnosti. Koristite aparat za početno gašenje požara S ili CO₂, vodu ako ne gore elektro instalacije ili zapaljive tečnosti, vuneni ili pamučni prekrivač, lopatu, pijesak ili mokru metlu.
- Ukoliko se radi o požaru većeg obima, napustite stan zatvarajući sva vrata za sobom i pokušajte obustaviti (isključiti) napajanje električnom energijom. U suprotnom će se, zbog dotoka svježeg zraka, požar brzo proširiti na cijeli stan.

- Prilikom evakuacije važno je da se svi ukućani okupe u istoj prostoriji, jer postoji mogućnost da se djeca iz straha sakriju. Tek kada su svi na broju, krenite ka izlazu. Ako ne možete da dođete do osobe kojoj je potrebna pomoć, napustite dom i pozovite Službu spasavanja. Objasnite operateru gde se osoba nalazi.
- Ako imate vremena, obucite cipele sa debljim donom, obucite kaput i vežite krpe i peškire natopljene vodom preko nosa i usta.

■ Poslije požara:

- Ako su vam potrebni privremeni smještaj, hrana i lijekovi, obratite se lokalnoj službi poput Crvenog krsta.
- Provjerite sa vatrogascima da li je bezbijedno vratiti se u vaše prebivalište. Pazite na strukturna oštećenja uzrokovana požarom.
- Po povratku kući provjerite da li ima dima ili skrivenih varnica.
- Ne pokušavajte sami da ponovo povežete komunalne usluge. Sačekaajte da to urade nadležne službe.





ZAPAMTITE:

U slučaju požara u zatvorenom prostoru **ostanite što bliže podu** jer je temperatura viša u gornjim djelovima prostorije, gdje je veća i koncentracija gustog dima koji sadrži otrovne gasove, među kojima je i smrtonosni ugljen-monoksid (CO).

Požari su BRZI! Za manje od 30 sekundi mali plamen može se pretvoriti u veliku vatru. Za samo dva minuta požar može postati smrtonosan. Za pet minuta čitavo prebivalište može biti zahvaćeno plamenom.

Požari su SMRTONOSNI! Dim i toksični gasovi ubijaju više ljudi nego plamen. Vatra proizvodi otrovne gasove koji dezorijentišu i izazivaju vrtoglavicu. Gušenje je vodeći uzrok smrtnosti od požara, čak tri puta češći od opekotina.

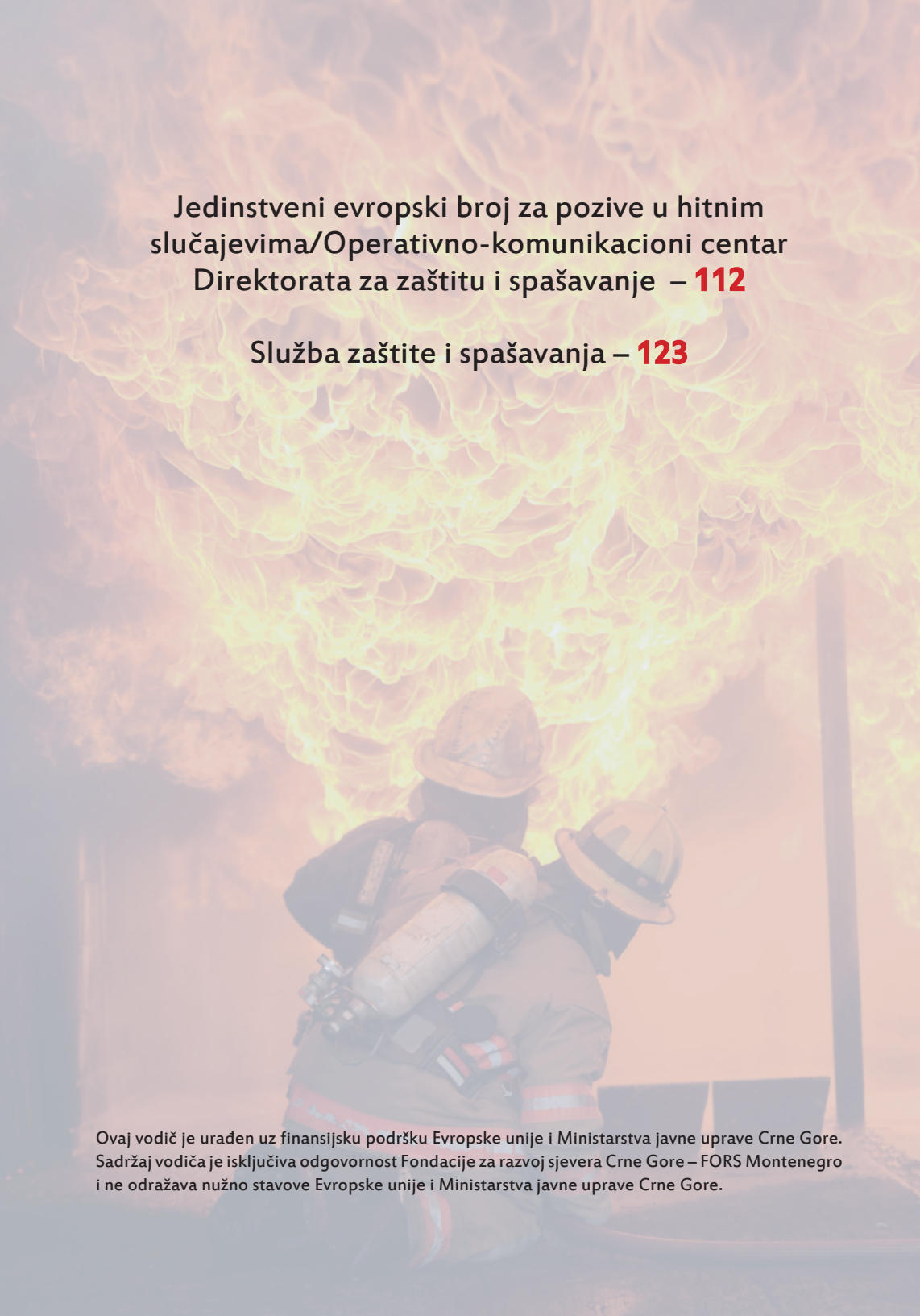
Kod požara u zgradama nikada ne koristite lift, jer se otrovni gasovi akumuliraju u njemu.

Vodom ne smijete gasiti požare na električnim uređajima i instalacije pod naponom, zapaljive tečnosti, masti, ulja, smole i maziva.



UKOLIKO UOČITE POŽAR

- Odmah pozovite brojeve 112 ili 123 i alarmirajte nadležne službe dajući jasne informacije o tačnoj lokaciji požara i svojoj lokaciji.
- Opišite vegetaciju zahvaćenu požarom.
- Ukažite, ukoliko je to slučaj, na blizinu skladišta opasnih materija.
- Ukoliko ste u mogućnosti, ukažite na pravac širenja požara.
- Ne prekidajte vezu dok ne date sve potrebne informacije.

A background image showing two firefighters in full protective gear, including helmets and oxygen tanks, fighting a large, intense fire. The flames are bright yellow and orange, rising high into the air. The firefighters are positioned in the lower half of the frame, facing the fire.

Jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim
slučajevima/Operativno-komunikacioni centar
Direktorata za zaštitu i spašavanje – **112**

Služba zaštite i spašavanja – **123**

Ovaj vodič je urađen uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore. Sadržaj vodiča je isključiva odgovornost Fondacije za razvoj sjevera Crne Gore – FORS Montenegro i ne odražava nužno stavove Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore.